

Dosarul nr. 2r-490/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (C. Vîrlan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Buhnaci, I. Cotruță, N. Simciuc)

DECIZIE

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Oleg Sternioală

Victor Burduh

Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Bejan
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea
încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executare
în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, și repararea prejudiciului moral,
împotriva încheierii din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
restituită cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

c o n s t a t ă :

La 07 decembrie 2018 Valeriu Bejan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la
examinare în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executare în termen rezonabil
a hotărârii judecătorești, și repararea prejudiciului moral în sumă de 60000 de lei.

Prin hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a
admis parțial acțiunea; s-a constatat încălcarea dreptului lui Valeriu Bejan la
examinare și executare în termen rezonabil a hotărârii din 10 octombrie 2017 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a încasat din contul bugetului de stat prin
intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Valeriu Bejan prejudiciul moral în
sumă de 6000 de lei; în rest cerințele au fost respinse.

La 26 martie 2019 Ministerul Justiției a declarat apel nemotivat împotriva
hotărârii din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând
admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de
respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii
de apel depusă de Ministerul Justiției și s-a acordat apelantului termen până la 10 iunie
2019, ora 16.00 pentru prezentarea cererii de apel întocmite în conformitate cu
exigențele legii. Totodată s-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va înlătura în
termen neajunsurile, cererea de apel cu actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea
de apel depusă de Ministerul Justiției al RM împotriva hotărârii din 13 martie 2019 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 28 iunie 2019 Ministerul Justiției a depus cerere de recurs împotriva încheierii

din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a menționat că încheierea recurată este neîntemeiată și pasibilă casării.

A menționat că încheierea din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care nu s-a dat curs cererii de apel nu a fost recepționată de către recurent, or date în acest sens nu sunt.

Totodată consideră că termenul de prezentare a apelului urmează a fi stabilit prin indicarea unei date calendaristice care să coincidă cu data primei ședințe de judecată. Altfel, în mod inexplicabil va fi determinată de către instanța de judecată data recepționării actelor de dispoziție, lipsind dovada corespunzătoare.

Concomitent menționează că Codul de procedură civilă nu operează cu noțiunea de apel motivat sau nemotivat. Astfel, este incert faptul calificării de către Curtea de Apel Chișinău a cererii de apel depusă de Ministerul Justiției la 26 martie 2019 ca fiind un apel ce nu conține motive de fapt și de drept, iar în consecință nu corespunde prevederilor art.365 alin.(1) lit.d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la data de 12 iunie 2019.

Materialele cauzei atestă că încheierea recurată a fost expediată în adresa părților la 13 iunie 2019, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul, declarat la data de 28 iunie 2019, este în termen.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 26 martie 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Valeriu Bejan să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit.d), (1¹), alin. (4) Cod de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. Elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art.368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului,

dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ministerul Justiției și s-a acordat apelantului termen până la 10 iunie 2019, ora 16.00 pentru prezentarea cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele legii. Totodată s-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va înlătura în termen neajunsurile, cererea de apel cu actele anexate va fi restituită.

În consecință Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 12 iunie 2019 a restituit cererea de apel depusă de Ministerul Justiției, în baza art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, care stabilește că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă, apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră încheierea instanței de apel legală și întemeiată, deoarece apelantul nu a îndeplinit în termenul stabilit indicațiile instanței expuse în încheierea din 14 mai 2019.

Aici, instanța de recurs reține prevederile art.110 din Cod de procedură civilă, care statuează că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art.111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Conform art.113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

După cum rezultă din actele cauzei încheierea din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ministerul Justiției și s-a acordat apelantului termen până la 10 iunie 2019 ora 16.00 pentru prezentarea cererii de apel motivate a fost expediată la 15 mai 2019, ora 12.58 în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, pe adresa de e-mail secretariat@justice.gov.md, fiind confirmată recepționarea (f.d.38).

În conformitate cu art.100 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Raportând normele citate supra la speță, Colegiul conchide că instanța de apel a respectat prevederile legale privind comunicarea actului de procedură apelantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, ceea ce se atestă prin confirmarea de expediere a poștei electronice (f.d.38).

În aceste circumstanțe, se atestă neîntemeiat argumentul recurentul precum că nu există date ce ar confirma recepționarea de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova a încheierii din 14 mai 2019 prin care nu s-a dat curs cererii de apel, or, conform extrasului din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău se confirmă recepționarea de către Ministerul Justiției a încheierii date.

Drept urmare, Colegiul reține că recurentul cunoscând despre neajunsurile cererii de apel și indicațiile date de instanța de apel în încheierea din 14 mai 2019, însă într-un mod nejustificat, având la dispoziție termen până la 10 iunie 2019, nu a întreprins acțiuni care ar dovedi intenția de a executa indicațiile instanței de apel.

Deasemena, Colegiul consideră irelevant și argumentul recurentului precum că termenul de prezentare a apelului urmează a fi stabilit prin indicarea unei date calendaristice care să coincidă cu data primei ședințe de judecată, altfel în mod inexplicabil va fi determinată de către instanța de judecată data recepționării actelor de dispoziție în lipsa dovezii corespunzătoare, or în prezenta speță, instanța de apel a respectat cu strictețe prevederile art. 112, alin. (3) din Codul de procedură civilă, stabilind data, precum și locul (cancelaria Curții de Apel Chișinău) până la care trebuie efectuată acțiunea procesuală, iar partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea respectivă până la data indicată în actul de dispoziție judecătoresc. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată este unul obligatoriu și peremptoriu, asemenea celui prevăzut de lege.

Argumentul recurentului precum că Codul de procedură civilă nu operează cu noțiunea de apel motivat sau nemotivat, Colegiul îl consideră neîntemeiat, deoarece chiar dacă norma de drept procesual nu indică expres noțiunile de apel motivat sau nemotivat, nu este de ignorat faptul că art. 365 Cod de procedură civilă stabilește expres cuprinsul cererii de apel, inclusiv necesitatea indicării motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

În conexiunea celor menționate, se atestă justă soluția Curții de Apel Chișinău cu privire la restituirea cererii de apel, or, recurentul/apelantul nu a prezentat în termenul indicat de instanța de apel cererea de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept.

În conformitate cu art. 10 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Aici, instanța de recurs remarcă că, recurentul/apelantul a beneficiat de termen suficient pentru a înlătura neajunsurile indicate de către instanța de apel și urma să întreprindă toate măsurile necesare, de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță, fapt însă ignorat cu desăvârșire de către acesta.

Art.56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, prevede expres că, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Respectiv, neîndeplinirea unui act de procedură este susceptibilă suportării de către partea culpabilă a urmărilor nefavorabile stabilite de prevederile art. 368, 369

Cod de procedură civilă, exonerarea fiind inadmisibilă în condițiile stabilite de reglementările procesuale civile în vigoare.

Ținând cont de cele evidențiate și având în vedere că, încheierea din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural, instanța de recurs o consideră legală și întemeiată, or, recurentul nu a întreprins nici o acțiune de a înlătura neajunsurile menționate, în termenul indicat de instanța de apel prin încheierea din 14 mai 2019.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin practica sa constantă a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golder vs United Kingdom din 21 februarie 1975), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante.

Totodată, Colegiul relevă că soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că ține de obligația apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță (Cauza Van Harn vs Germania nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427, lit. a) , art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține încheierea din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Bejan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat